

OOS GEBROOK

Heemkundevereniging Hoensbroek
Jaargang 9 - nummer 1- april 2016

Oos Gebrook

Een uitgave van de Heemkundevereniging Hoensbroek.
Jaargang 9 nummer 1 – maart 2016

REDACTIE:

Jan Bus
Hein Giesen
Bernard Grothues
Jo Hermanns

Wim Kortekaas
Math Mertens
Peter Sikora

AFBEELDINGEN:

Hein Bisschops
Marthe-Verbruggen
Peter Sikora

Kerkarchief Mariarade
Persburo Het Zuiden

Jo Hermanns

LAY-OUT

Jo Hermanns

COVER

Cuijpers Design

Wim Kortekaas

ACQUISITIE EN ADVERTENTIES:

Jan Bus

Hein Giesen

SECRETARIAAT:

Klinkertstraat 19,
6433 PA Hoensbroek, tel: 045-5217721
E-mail: secretaris@heemkundehoensbroek.nl

VERENIGINGSLOKAAL:

Schuinstraat 2a 6432CM Hoensbroek

BANK:

NL43INGB0003280562 t.n.v. Heemkundevereniging Hoensbroek

WEBSITE:

www.heemkundehoensbroek.nl

Losse nummers € 2.95

OOS GEBROOK
JAARGANG 9 NUMMER 1 – MAART 2016

Inhoud

VAN DE REDACTIE.....	5
EEN OVERZICHT VAN ONZE ACTIVITEITEN IN 2015.....	6
MUTATIES	9
70 JAREN JONG.....	9
LIEDJES VAN VROEGER – LEEDJES VA VREUGER	18
WAAR KOMT DIE STRAATNAAM VANDAAN? (9)	21
DE ALDENHOF	24
DE JAARVERGADERING	28
DE BOUW VAN HBS ST. JAN IN HOENSBROEK.....	30
HERINNERINGEN AAN DE ZOMER VAN 1947	34
WILHELMUS PETRUS LEIJTEN	36
LEZING JOODSE ONDERDUIKERS IN HOENSBROEK.....	41
IN MEMORIAM LEO MEEVERS-SCHOLTE	41
VOOR DE VRUCHTEN DER AARDE.....	42
BEGUNSTIGERS OOS GEBROOK	45

IJSSALON-CROISSANTERIE DE OASE

Kouvenderstraat 65
6431 HB Hoensbroek
 .: 045- 5226558

PARTYCENTRUM AMICITIA

Markt 9
6431 LG Hoensbroek
 .: 045- 5212999

VAN DE REDACTIE

Het is inmiddels bijna mei als u dit leest en dat is een maandje later dan het moment waarop u gewend bent ons ledenblad van de deurmat te kunnen oprapen. Maar daar hoeft u niet van te schrikken, want we hebben er ook deze keer weer voor gezorgd, dat u net als anders een interessant en zeer lezenswaardig blad kunt lezen.

Het verlate verschijnen zit 'm niet in een gebrek aan kopij, maar heeft een andere oorzaak.

We komen als redactie iedere maand één keer bij elkaar om de beschikbare kopij te lezen, te bespreken en soms hier en daar te corrigeren. En vervolgens gaat, na de laatste bespreking en als we de definitieve samenstelling hebben vastgesteld, onze vaste layoutman aan de slag om dat allemaal in de juiste vorm te gieten, de foto's op de goede plaats te zetten en het geheel vervolgens drukklaar te maken. Deze keer viel dat laatste deel van het redactiewerk toevallig net in de periode, dat onze samensteller er even tussenuit was. En dat maakte uitstel noodzakelijk. Daarom ligt het blad dus nu pas bij u in de brievenbus. Niets aan de hand dus. Niet dat we niet alsnog nieuwe kopij zouden kunnen gebruiken, want die is te allen tijde van harte welkom.

Deze keer hebben we weer een zeer gevarieerd aanbod. Zoals in de vorige nummers besteden we ook nu weer aandacht aan de Hoensbroekse voetbalgeschiedenis. Deze keer (en ook de volgende keer) leidt Math Mertens ons door de 70-jarige geschiedenis van FC Hoensbroek. Math tekent (samen met zijn vrouw Mia en Tonnie Peters) ook voor de start van een nieuwe rubriek over kinderliedjes uit onze jeugd.

Verder hebben we een mooi artikel van Hein Giesen over de hoeve de Aldenhof, die vroeger op de plaats lag, waar nu het politiebureau ligt.

En Hein Bisschops tekent voor maar liefst 3 bijdragen aan dit nummer: over de supersnelle bouw van de HBS in 1947, de gloeiendhete zomer van datzelfde jaar en een mooi artikel over het eerste, in Hoensbroek geboren, militaire oorlogsslachtoffer tijdens de Tweede Wereldoorlog. En is er is nog veel méér, maar dat moet u zelf maar ontdekken!

HEUNEN COIFFEUR HERENSALON

Wilhelminastraat 76

6431 XX Hoensbroek

☎ :: 045- 5211324

EEN OVERZICHT VAN ONZE ACTIVITEITEN IN 2015.

NIEUWJAARSBIJEENKOMST

Op woensdag 7 januari hielden wij voor de eerste keer een Nieuwjaarsbijeenkomst. We konden ons verheugen op bijna 30 aanwezigen, een geslaagde activiteit die voor herhaling vatbaar bleek.

FOTOLEZING ‘DE HOOFDSTRAAT’

Op woensdag 21 januari werd op veler verzoek de fotolezing met als onderwerp ‘de Hoofdstraat’ nog eens herhaald.

Opnieuw was ons verenigingslokaal goed gevuld om de fotoreeks, waarin vele nieuwe foto's waren verwerkt, nog eens te zien.

JAARVERGADERING

Op de vlekkenloos verlopen jaarvergadering op woensdag 27 maart was de zaal van Amicitia weer goed gevuld met blijkbaar tevreden leden, want er was geen wanklank te horen.

De aansluitende lezing over de interneringskampen in de Eerste Wereldoorlog was kort, maar zeer interessant.

GRAFKRUIS BURGEMEESTER SLANGHEN.

Op initiatief van onze heemkundevereniging werd op 10 juni een grafkruis geplaatst en ingezegend door pastoor Nevelstein. Zijn laatste daad als pastoor van de St. Jansparochie, want aansluitend hield hij een drukbezochte afscheidsreceptie. Een woord van dank aan de gebroeders Wiel en Jan

Peters voor hun spontane medewerking bij de plaatsing van het kruis is hier wel op zijn plaats.

FOTOLEZING MARIA-GEWANDEN

Op woensdag 1 juli werd de fotolezing Maria-Gewanden herhaald. Zelfs op de warmste dag van 2015 trok deze avond toch nog meer dan 25 belangstellenden naar ons verenigingslokaal.

BARBECUEMIDDAG

Deze activiteit werd drukker bezocht dan in 2014, (misschien door het betere bak- en braadwerk van Frans en Rina). De weergoden waren dit jaar milder, het was prachtig weer.

TENTOONSTELLING

‘ONDER DE ROOK VAN DE EMMA’

Ondanks dat de op 5 september geplande koopzondag in Hartje Hoensbroek niet doorging, vonden toch bijna 300 bezoekers de weg naar onze tweedaagse fototentoonstelling. De tentoonstelling stond in het teken van het Jaar van de Mijnen. Bij de fotolezingen waren de stoelen steeds goed bezet.

EXCURSIE

Bezoek aan de mergelgroeve in Berg en Terblijt.

Bij het op vrijdag 18 september georganiseerde bezoek aan de mergelgroeve aan de Geulhemmerberg viel de opkomst tegen, maar de thuisblijvers hebben wat gemist.

Niet alleen de groeve met de grotwoning was het bezoek meer dan waard, de gids was een attractie apart en de vla na afloop was niet te versmaden.

VITRINE ADELANTE

Bij Adelante werd in het restaurant een vitrine met Romeinse voorwerpen, die op het terrein aldaar werden gevonden, ingericht in samenwerking van de heemkundevereniging met medewerkers van het archeologische depot in Maastricht.

HET STALMEIERFESTIVAL

In samenwerking met Harmonie St. Caecilia werd in het eerste weekend van november de schijnwerper gericht op de bekende Hoensbroekse musicus Piet Stalmeier.

Bernhard Grothues verzorgde het boekje met een korte levensbeschrijving van de musicus en in de muziekschool aan de Buttingstraat en in de grote Sint Janskerk was een tweedaags muziekfestival op touw gezet, waar de composities van Stalmeier nog eens extra aandacht kregen.

MUTATIES

Gestart met 232 leden konden wij verleden jaar 20 nieuwe leden inschrijven, te weten:

G. Roeleven
A. Verstraeten
J. Gielen
J. Hermans

B. van de Berg

J. de Vos
Dhr. Geurten
B. Knibbeler

H. Dussel
T. Batens

J. van Leusen-Hönen
J. L'Ortye
H. Renckens

K. Bisschops
J. Heddemajanssen
P. Niesen-Giesen

M. Bisschops
D. van de Broeke
M. Lück

V. de Vreeze

We hadden een leden zodat onze 1 januari 2016 met 236 leden het nieuwe jaar inluidde.

verloop van 16 vereniging op

HARREMAN VERHUIZINGEN

De Koumen 28

6433 KD Hoensbroek

☎ : 045-5233333 - www.harreman.nl

70 JAREN JONG

DEEL 1 1946-1970

Door Math Mertens

FC Hoensbroek werd in 1946 als R.K.F.C.H. opgericht, maar eigenlijk kan men beter spreken van een heroprichting. Immers voor de oorlogsjaren wist F.C.H. op de voetbalvelden reeds vele successen te vergaren en was indertijd een geducht tegenstander.

Voor de (her)oprichting in 1946 voetbalde FCH op een terrein aan de Burg. Slanghenstraat. Duidelijk is op de achtergrond de steenberg te zien. Clublokaal was in die tijd café Mertens, Burg. Slanghenstraat 93

FUSIE

Maar in 1945 werd dit F.C.H. opgeslokt door een fusie met de SV Hoensbroek (een gedeelte dus van het huidige E.H.C.). Deze fusie was er debet aan dat goede voetballers als de gebroeders van 't Hoofd, Jan Esser, Zef Mengelers en andere talenten hun kunsten gingen vertonen bij dit Hoensbroek. Reeds snel werd duidelijk dat bij deze fusieclub de mindere voetbalgoden niet echt aan bod kwamen. Onvrede dus en dat

zou gaan leiden tot iets moois, de oprichting van R.K.F.C.H., thans FC Hoensbroek.

In de herfstmaanden van 1946 werden in Nieuw-Lotbroek onder de inspirerende leiding van Thei Bodde de hoofden bij elkaar gestoken om de ontstane situatie te bespreken. Resultaat van een en ander was dat er op de eerste oktoberdag van 1946 in 'Café Station' - waar Harry Senden destijds de scepter zwaaide - een nieuwe voetbalclub ten doop werd gehouden.

Zoals het bij een doop hoort, kreeg ook deze boreling een naam mee. Gekozen werd toen voor de naam RK Footballclub Hoensbroek, afgekort

F.C. Hoensbroek 1946

tot (en onder die naam zou men de competitie met de tegenstanders aangaan) R.K.F.C.H.

Vanzelfsprekend moest deze voetbalbaby ook beschikken over een bestuur, dat de fundamenteën voor een gezonde toekomst moest gaan leggen. De eerste voorzitter werd de heer Peukens, terwijl de heer Jongen de werkzaamheden als penningmeester en secretaris op zich

nam. Het eerste bestuur werd gecompleteerd door de navolgende heren: Roolvink, Groothuizen, Creemers, Konings, Habets en Leyten. In pater Moonen vond de rectoraatsclub haar eerste geestelijk adviseur. Met dit bestuur kon de sprong in het diepe met een gerust hart genomen worden en de toekomst lag voor dit R.K.F.C.H. dus geheel open. Zoals gememoreerd was Andries Roolvink een van deze eerste bestuursleden en hij zou die taak als bestuurslid blijven vervullen tot aan zijn dood in 1990. Meer dan veertig jaren ten dienste staan van zijn zo geliefde F.C.H., iets om respect voor te hebben.

EERSTE TERREIN

Uiteraard dient een voetbalclub ook de beschikking te hebben over een veld. Het eerste speelveld vond men op de hoek van de Prins Hendrikstraat en de Stationsstraat, midden in de wijk Nieuw-Lotbroek dus.

De competitie was in oktober al een tijdje gestart en uiteraard kon R.K.F.C.H. niet meer meedoen in officieel wedstrijdverband.

Men diende zich dus te beperken tot het betwisten van oefenduels.

De allereerste wedstrijd werd gespeeld tegen Waubach en dat was indertijd een zeer geducht tegenstander. Een goede gelegenheid dus om te kijken hoe sterk de nieuwe club wel was. Het zou uiteindelijk

Kampioen in 1952.

Boven vlnr :Wiel Leyten, Math Simons,Jules Creemers,Ben Simons, Jan Latten, Frans Simons Midden vlnr : Wim Hagenaars, Otto Jennekens, Cor Joosten Zittend vlnr : Johan Mennens, Gerrit den Besten, Louiis Keizer

uitdraaien op een 3-1 nederlaag, maar de start was gemaakt. En om goed van start te kunnen gaan, waren vooraf toch bergen werk verzet door een groep vrijwilligers die bereid was voor de nieuwe Lotbroekse club de handen uit de mouwen te steken. Zo wilde men toch ook correct gekleed op de wei verschijnen.

Bestuur en leden bij 10-jarig bestaan in 1956

Daartoe werden er meters blauwe keperstof ingekocht, waaruit door de nonnen van het toenmalige klooster bij de kerk shirts werden geknipt. De shirts werden vervolgens door de dames Roolvink en Jongen in elkaar gezet en genaaid. Van de laatste spaarcenten werd er bij het Heerlense sporthuis Diana vervolgens nog de eerste echte wedstrijdbal gekocht. Een zeer kostbaar bezit in die tijd.

Maar, zoals gezegd, middels die historische match tegen Waubach was de echte start gemaakt en dat bleek al ras geen valse start te zijn, want in de maanden daarna kwamen zich steeds meer enthousiaste

jongelingen uit de wijk Nieuw-Lotbroek aanmelden bij dat nieuwe R.K.F.C.H. In het seizoen 1947-1948 kon de club eindelijk de start maken in het competitievoetbal en deed dat met drie teams. Het eerste elftal werd daarbij ingedeeld in de tweede klasse van de afdeling Limburg en wist hier als debutant op een zeer fraaie vierde plaats te eindigen.

De resultaten in die begintijd waren zeker niet slecht te noemen, hoewel met het behalen van een kampioenschap vooralsnog even gewacht diende te worden. Dat wachten zou duren tot 't seizoen 1952-1953. Maar eerst gebeurde er nog een ander historisch feit voor de F.C.H. en wel in 1949, toen de jeugdafdeling werd opgericht. Een van de nieuwe (jeugd)leden was toen Mennie Bertrand, die tot op heden nog werkzaam is binnen de vereniging.

Maar, zoals gezegd, in 1953 mocht eindelijk de kampioensvlag voor R.K.F.C.H. in top en dat dus voor de eerste keer en met een grote overmacht. Uit de 18 wedstrijden haalde men maar liefst 33 punten. De doelcijfers gaven aan: 96 doelpunten voor en slechts 18 tegentreffers.

Het eerste officiële speelveld werd Boshouwersweide, dat gehuurd werd van boer Boshouwers. Een van de huurvoorwaarden was, dat het veld slechts mondjesmaat gemaaid mocht worden, omdat het gras diende als voer voor de koeien. Op deze foto 'ploegen' Willy Groen en Erwin de Kock door het hoge gras.

Daarbij bleef men de nummer twee Egge uit Brunssum liefst 6 punten voor in de klassering. Na deze promotie wist men de draad in de eerste klasse ook meteen weer op te pakken. Ook in deze klasse bleek men ongenaakbaar. Op zondag 23 mei 1954 wist R.K.F.C.H. de titel te pakken en te promoveren naar de 'grote' K.N.V.B., alwaar men tot op heden wist te blijven. Dit kampioenschap werd behaald met 34 punten uit 22 wedstrijden en de doelpunten van 75 voor en 40 tegen. Het tweede achtereenvolgende kampioenschap werd behaald in de laatste wedstrijd tegen naaste rivaal Kakertse Boys, dat bij winst nog gelijk kon komen. Zover liet men het dus niet komen. Onder grote belangstelling werd er met 2-1 gewonnen en kon er weer volop gefeest worden. Overigens deed het tweede elftal het in die eerste jaren ook uitstekend en in dat succesvolle seizoen 1953-1954 wist men als tweede te eindigen achter de kampioen V.C.T.

VIERDE KLASSE

In de nieuwe K.N.V.B.-omgeving, de vierde klasse dus, zou R.K.F.C.H. goed debuten, het eerste seizoen werd afgesloten met een vierde plaats met 23 punten. De doelpunten waren curieus: 62 gescoorde goals, maar ook 49 goals tegen! In 1956 wist men achter het sterke KVC Oranje fraai als tweede te eindigen, waarna men in 1957 derde werd achter Heilust en Langeberg. Deze derde plaats was er ook in 1958 maar nu achter kampioen Langeberg en Laura. In 1959 was er een wat minder seizoen. Maar dat bleek de stilte voor de R.K.F.C.H.-storm.

Een jaar later, het seizoen 1959-1960, zou het volgende kampioenschap gaan opleveren. Een titel die pas in het laatste duel zou worden beslist. Onder leiding van trainer Willy Groen moest R.K.F.C.H. in haar laatste duel thuis tegen R.K.S.N.E. de arena in en daarvan waren vele toeschouwers getuige. Niet alleen de supporters van beide teams, maar ook die van Schinveld, de enige rivaal voor die titel. De menigte zag een winst met 5-3 en dus weer eens feest: R.K.F.C.H. was kampioen, maar nog geen promotie naar de derde klasse.

In die tijd moest men namelijk eerst - als kampioen - nog de promotiewedstrijden spelen.

PROMOTIECOMPETITIE

Die promotiecompetitie begon voor R.K.F.C.H. rampzalig. Er was dik verlies in de eerste twee promotieduels. Met 3-0 verloor men bij

Urmondia en thuis tegen R.V. U. kreeg men zelfs met 5-0 klop. Niemand gaf dus nog een stuiver voor de promotiekansen. Maar zie, nadien begon alsnog de victorie. Rapid-R.K.F.C.H. werd 2-3, vervolgens eindigde de

Begin jaren 60 verhuisde de vereniging naar de Prinsenstraat.

return thuis tegen dat Rapid in 2-2. Een zeer belangrijk duel werd er vervolgens gespeeld thuis tegen Urmondia en dat duel wist R.K.F.C.H. met 1-0 te winnen. Het gelijke spel dat daarna in Rothem-Meerssen bij R.V.U. uit het vuur werd gesleept bleek voldoende. Met 6 punten uit 6 promotiewedstrijden eindigde R.K.F.C.H. als tweede en zo was er voor het eerst de derde klasse.

Voor de gemeenschap Nieuw-Lotbroek opnieuw een reden om te feesten. Dit kampioenschap en de later behaalde promotie zouden tevens de laatste wapenfeiten zijn op het terrein aan de Overbroekerstraat, want voor de deur stond de verhuizing naar het nieuwe, nog zo kale, onderkomen aan de Prinsenstraat. Overigens speelde het eerste elftal de openingswedstrijd op het nieuwe sportpark Nieuw-Lotbroek op 15 augustus en dat tegen het sterke Limburgia. In die derde klasse kregen de blauw-witten te maken met geheel andere tegenstanders dan men sedert jaren gewend was. Tot die tegenstanders behoorden bijvoorbeeld Voerendaal, R.V.U., I.V.S., Eijdsen en Leonidas

Wolder. Geen al te makkelijke opgave voor debutant R.K.F.C.H., zo leek het. Maar er werden toch maar liefst 28 punten uit 22 duels gehaald, goed voor een fraaie vierde plaats achter kampioen I.V.S., R.K.H.S.V. en R.V.U., een goed debuut dus op de nieuwe accommodatie. Nog twee seizoenen beëindigde R.K.F.C.H. daarna de competitie als een goede middenmoter.

TEGENSLAG

Met de verhuizing kwam op de iets langere termijn evenwel ook de tegenslag, zeg maar het begin van een beduidend mindere periode. Na een spannende degradatiestrijd tussen R.K.F.C.H., R.K.V.V.L., Marsana, I.V.S. en Schimmert volgde op het einde van het seizoen 1962-1963 degradatie naar de vierde klasse.

Daarin verbleef de vereniging een aantal jaren met wisselend succes en wat sportieve prestaties betreft moesten voornamelijk de lagere teams en vooral de jeugd het doen. Ondertussen werd er door vrijwilligers gezorgd, dat er een fraaie eigen kantine kwam door in de voormalige kleuterschool (thans het MFC Gebrook) een klaslokaal te verbouwen.

Sportief gezien zou het weer crescendo beginnen te gaan vanaf het seizoen 1969-1970. In dat jaar werd de veteranen-afdeling opgericht, die tot op heden een belangrijke plaats inneemt binnen de club.

En zeker niet minder belangrijk voor de FC Hoensbroek is de komst van de nijvere supportersclub de 'Blauw-Witten', die eveneens in 1970 werd opgericht.

JUBILEUMSEIZOEN

Het seizoen 1969-1970 zou een voorbode zijn van een nog beter seizoen, 1970-1971. Notabene het jubileumseizoen, want R.K.F.C.H. zou middels het 25-jarig bestaan voorzien worden van een stralend zilveren randje. *

Wordt vervolgd

**met dank aan Mia Höppener en Wim Wijnands voor hun bijdrage aan dit artikel.*

VERBOEKET - HYPOTHEKEN & VERZEKERINGEN

Nieuwstraat 6A

6431 KT Hoensbroek

Tel.: 045- 5281760

LIEDJES VAN VROEGER – LEEDJES VA VREUGER

We gaan een nieuwe rubriek starten met liedjes uit onze jeugd, dit als opvolger van de spreekwoordenrubriek. Samen met mijn vrouw en met Tonnie Peters (U kent haar wel als Moeder van Altijddurende Bijstand van Harmonie St. Caecilia) hebben we liedjes verzameld uit onze kinderjaren, liedjes die in geen enkel boek zijn terug te vinden en die dus verloren dreigen te gaan wanneer we ze niet een keertje vastleggen.

Het kunnen liedjes zijn in het dialect of in het nederlands. Nu is er een probleem: van een aantal liedjes kennen we zowel de tekst als de melodie, maar van andere liedjes hebben we wel nog de tekst kunnen vinden, maar geen noten en daarom doen we een beroep op met name de oudere leden van onze vereniging. Er zullen zeker nog mensen te vinden zijn, die zich nog liedjes kunnen herinneren en ook de melodie nog kennen. Mocht dat zo zijn, dan willen wij U vragen even een seintje te geven naar een van de redactieleden. We nemen dan contact met U op en wie weet, kunnen we er nog een keer een CD van maken. Alvast bedankt!

ALS DE ZON SCHIJNT DOOR DE RUITEN.

*'k Ben niet rijk, maar dat is overbodig
want ik ben kerngezond, dat 's heel wat waard.*

*Alle luxe vind ik niet nodig,
tevredenheid is een schat op aard.*

*'k Woon maar op een zolderkamer
'k benijd de rijken hun paleizen niet.
Al is een suite ook wat voornamer
toch zing ik vierhoog het hoogste lied.*

Refrein,

*Want als de zon schijnt door de ruiten, dan is mijn zolderkamer een paleis.
Hoor ik in de dakgoot de vogels fluiten, dan voel ik mij als in een paradijs.
Zie ik de heldere zonnestralen, dan laten zorgen mij zo koud als ijs.*

Want als de zon schijnt door de ruiten, dan is mijn zolderkamer een paleis.
'k Slaap maar in een ijzeren twijfelaartje,
't is twijfelachtig in zo'n twijfelaar.
't Deed zijn trouwe dienst al menig jaartje,
'k denk iedere nacht nou valt ie in mekaar.
't Zwiept haast dubbel als ik ga slapen,
maar ik denk dat ik op mijn jacht in een hangmat rust.
En des morgens bij het ontwaken,
zie ik in de moddergracht Rivièra's kust.
Refrein.

HELEMAAL ALLEEN IN JE EENTJE.

Hij hoort bij de zij, zij hoort bij de hij.
Anders was het gedaan met de vrijerij.
Bij de vrijerij hoort de maneschijn,
daarvoor moet je altijd met z'n tweeën zijn.
Refrein.
D'r is geen gein in de maneschijn, alleen maar in je eentje,
Je liefdeswoord wordt toch niet verhoord, helemaal in je eentje.
je geeft jezelf geen zoen, zit niet op je eigen knie.
Je zingt toch niet jezelf een liefdeslied, helemaal alleen in je eentje.
Eva gaf 't bewijs in het paradijs,
dat er niet voor niets twee soorten zijn.
Adam sloeg mals de armen om haar hals,
toen zong ze zacht wat vond dat Adam fijn.
Refrein.

DIE KLEINE ST. JAN

*Eervol begonnen als kapel van
de Kasteelfamilie Hoensbroeck
staat ze daar al vele eeuwen
aan de overkant van de markt.*

Die kleine St. Jan.

*Vanouds al, ik weet niet beter,
staat ze daar vanzelfsprekend
in het centrum van mijn dorp
om maar wat graag op te vallen.*

Die kleine St. Jan.

*Door de tand des tijds te overleven
is dat in mergel opgetrokken kerkje
terecht cultureel erfgoed geworden.*

*Altijd is ze klein gebleven...
Nu is ze monumentaal groots.*

SCHADENET - KOENEN

Breukerweg 178

6412 ZL Heerlen

☎ : 045-5215450

PETER WIND - PAPIER/KANTOORVAKHANDEL

Akerstraat Noord 288

6431 HW Hoensbroek

☎ . 045 - 523 07 48

WAAR KOMT DIE STRAATNAAM VANDAAN? (9)

PASTOOR VAN DEN BOORENPLEIN

Door Bernard Grothues

In het begin van de negentiger jaren werd in Nieuw-Lotbroek een nieuw plein aangelegd op de kruising van de Burg. Slanghenstraat, Overbroekerstraat, Mgr. Hanssenlaan en Heerlerweg.

Omdat een aantal dichtbijgelegen straten vernoemd waren naar geestelijken lag het voor de hand een naam te zoeken in deze categorie. Vanuit de wijk Nieuw-Lotbroek is toen het verzoek gekomen om het plein te noemen naar Guillaume Gerardus Alfons Vandenbooren, die pastoor was geweest in de H. Montfortparochie in Hoensbroek-Zuid.

Op 7 januari 1992 werd in de vergadering van B & W van Heerlen de straatnaam vastgesteld als Pastoor van den Boorenplein. Een vergissing, want vanaf het begin werd de naam onjuist gespeld. Zijn juiste naam was Vandenbooren.

De naam van de straat werd tot op heden niet gecorrigeerd.

Sjir Vandenbooren was afkomstig uit een boerenfamilie in Schin op Geul. Hier werd hij op 25 september 1928 geboren. Op 20 maart 1955 werd hij te Roermond tot priester gewijd en vervolgens kreeg hij aanstellingen tot kapelaan te Heilust van 1955 tot 1960, te Voerendaal van 1960 tot 1968 en te Heerlen in de H. Hart van Jezuskerk van 1968 tot 1975. Dan wordt hij pastoor te Hoensbroek in de parochie H. Montfort, waar hij vijftien jaar werkzaam is geweest.

Op 12 maart 1990 overleed hij op 62-jarige leeftijd in Hoensbroek na een kort ziekbed en werd hij begraven op de algemene begraafplaats aan de Randweg te Hoensbroek.

Twintig jaar later werd op de grafsteen een briefje opgehangen met de mededeling dat het graf spoedig geruimd zou worden, indien men de

verlopen grafrechten, die in de loop van de jaren door de familie van de pastoor aan het kerkbestuur van de Montfortparochie waren overgedragen, niet zou verlengen. Maar de leden van dit bestuur waren niet meer actief. In paniek klopten toen verschillende parochianen aan bij het huidige kerkbestuur van de St. Jansparochie, want het graf van de geliefde pastoor kon natuurlijk niet zomaar verdwijnen.

Het was Jo Hermanns van het kerkbestuur, die wist te voorkomen, dat de gemeente Heerlen het graf zou ruimen, waardoor hij meer tijd kreeg om een plan te maken om de pastoor

alsnog een waardige rustplaats te geven. Na vele gesprekken en een beetje geluk bleek het mogelijk de pastoor te herbegraven bij de Grote Sint Janskerk in Hoensbroek. De voorganger kreeg een prominente plaats, onder meer tussen priesters en Hoensbroekse doktoren, met een grafsteen tegen de kerk aan.

De herbegraving is niet geruisloos aan Hoensbroek voorbij gegaan. Voor de parochianen van de Montfortkerk is de redding van de rustplaats en de herbegraving van Vandenbooren bij de Grote Sint

Janskerk een geruststelling. Temeer omdat de Christus Koningkerk van de Montfortparochie in april 2010 de deuren had gesloten.

“Het is fijn dat de pastoor hier bij de Grote Sint Jan komt. Zo wordt het ook meer onze kerk”, legde Els Ermers-Pijls van de Montfortparochie uit. Els was hulp in de huishouding van pastoor Vandenbooren.

“Een hele fijne man. Hij had geen behoefte aan luxe. Hij had bijvoorbeeld geen auto, maar ging overal met zijn fiets naartoe, getooid in zijn groene loden jas en met een hoed. Hij kon goed luisteren en hij was er altijd voor je. Daarom is er denk ik zo veel geld ingezameld, om zijn herbegravenis te bekostigen. Dat is toch bijzonder, omdat het al lang geleden is dat hij is overleden.”

Zo kreeg de overleden pastoor een nieuwe kist, werd er een H. Mis voor hem opgedragen en kwam er zelfs een koffietafel. De eredienst werd door vele belangstellenden bezocht. Pastoor Stef Nevelstein zei blij te zijn met de nieuwe waardige rustplaats voor pastoor Vandenbooren.

Jo Hermanns als lid van het kerkbestuur en initiatiefnemer van de herbegravenis, sprak ook zijn tevredenheid uit. “We kunnen tevreden zijn met de nieuwe plek voor pastoor Vandenbooren.

Door plaatsgebrek bij het kerkhof van de oude kerk van de Montfortparochie kreeg hij een plaats op de begraafplaats aan de Randweg.

Maar daar hoorde hij niet thuis. Hij hoort hier bij de kerk, waar nu ook zijn parochianen naar de kerk gaan. Dat dit zijn echte laatste rustplaats mag zijn”.

Bronnen:

* *Straatnaam vastgesteld d.d. 7.1.1992 door B&W Heerlen;*

* *Jan G.C. Simonis: Zielzorgers in het Bisdom Roermond. 1840-2000. Stichting Charles Beltjens, Sittard 2001;*

**Emil Visser: Een nieuwe rustplaats. Limburgs Dagblad, 2 oktober 2010;*

**Emil Visser: De herbegrafenis. Limburgs Dagblad, 7 oktober 2010.*

DE ALDENHOF

Midden in Hoensbroek, aan een uitloper van de Kouvenderberg lag ooit de Aldenhof. Waarschijnlijk Hoensbroeks oudste hoeve, die al in de Middeleeuwen als riddergoed van de familie Hoen vermeld wordt.

De Kouvenraderweg (de oude benaming) was rond de eeuwwisseling van de 19e naar de 20e eeuw niet meer dan een met kiezels verharde karrenweg, die de verbinding vormde tussen 'het Dorp', 'de Kom' (Hoensbroek) en de Heisterberg. Naast deze Aldenhof lagen later nog een paar boerderijen aan deze straat waarvan de bekendste de Nieuwenhof was. Die lag pal onder aan de Kouvenderberg, op de hoek naar de Heisterberg, daar waar nu Kulowany ligt. De recht doorgaande Kouvenderberg werd pas in 1926 een doorgaande weg, toen deze met zogenaamde 'Belgische klinkers' bestraat werd.

ROMEINSE VILLA

Ligt een Romeinse villa misschien aan de basis van deze hoeve?

In 1952 vond men bij graafwerkzaamheden voor de Amsterdamse Bank, recht tegenover de Aldenhof, resten van een Romeinse villa (boerderij),

wat er op duiden kan dat op of nabij deze plek weer opnieuw gebouwd is en dat die boerderij in de loop der eeuwen steeds groter geworden is. Het is dat het goed 'den Aldenhof' voor het eerst genoemd wordt in een acte uit 1388. Dat het goed dan al de naam Aldenhof draagt (wat letterlijk oude hoeve betekent) duidt er op dat de hoeve er dan al geruime tijd stond.

BURGEMEESTER SLANGHEN

Burgemeester Slanghen verwijst naar een verklaring der lenen van het huis Valkenburg. Volgens deze verklaring behoorde het leen Meulenhof (Termeulen) onder Lotbroek, vóór 1388 toe aan de heer Krumpvoets in den Aldenhof. Krumpvoets is dus de eerste bekende eigenaar van de Aldenhof en dat was dus al vóór 1388.

Na Krumpvoets duurt het weer even voordat men weer gegevens over de hoeve vindt. In 1522 kreeg Rolman Hoen, zoon van Johan Hoen en Maria van Buren, het bezit van 'den halve Heerlijkheit Hoensbroeck' waartoe ook het riddergoed 'van den Aldenhof tot Kouvenrade' behoorde. Ook de naam Kouvenrade is dus al heel oud.

In 1546 wordt de bezitter van de Aldenhof nog eens genoemd als hij voor 1/9 van de 'novaal tienden' aangeslagen wordt voor de nieuw ontgonnen gronden bij het Dellerboschken.

Dit bos was in de 16e eeuw gerooid en de grond was in gebruik of eigendom van de bezitter van de Aldenhof. De naam Delstraat op de Steenberg herinnert aan dit bosje.

De tweede zoon van Rolman Hoen droeg de naam Reinier Hoen tot den Aldenhof. Als Reinier voor de tweede keer trouwt, dan met Geertruid van Zwembrugge uit Nuth, wordt in het parochieregister van Nuth vermeld dat Reinier in 'den antieke villa Aldenhof' woonde.

Een verwijzing die aanduidt dat het destijds een deftige behuizing was. Reinier Hoen stierf zonder nakomelingen. Op 5 december 1612 maakte hij ten overstaan van notaris Snijders zijn testament en kwam de hoeve in handen van Baron Adriaan van en tot Hoensbroeck. Tot 1750 was de hoeve in het bezit van de familie Hoen.

EIGENAREN

Voor zover men kan nagaan heeft de hoeve daarna de volgende eigenaren gekend:

Tot 1830 Renier Kusters.

Van 1830 tot 1871 Franz Klinkenberg; deze laat de hoeve in 1859 geheel 'vertimmeren' tot boerderij, waarbij het cachet van de 'villa' verloren gaat.

In 1862 werd de hoeve bewoond door Jacob Eijmael.

In 1871 wordt de hoeve gekocht door Jan Willem Senden en in het zelfde jaar doorverkocht aan C.J.W. Cremers die deze hoeve tot 1929 kadastraal op zijn naam heeft staan, al vertrok Cremers reeds in 1879 naar Broeksittard.

In deze periode werd in 1879 de hoeve ook bewoond door Leonard en Gertrudis Collaris-Frissen en in 1900 door Petrus en Maria Jasper-Vaessen. In 1929 komt de hoeve in het bezit van M.P.H. Cremers, een zoon van Ludovicus Cremers. Die bouwt er nog een schuur en stallen bij en in 1934 op zijn weilanden langs de Aldenhofstraat nog eens 6 huizen. Hij bouwde ook de schuur om tot café-hotel Royal.

Slopershamer gaat 'n historische hoeve vellen

**NODIG TER REALISERING
VAN EEN WINKELFLAT**

over gronden en goederen. Als eerste bezitter van De Aldenhof is bekend een zekere Krumpvoets, die het goed bewoonde vóór 1388.
In 1522 kwam de hoeve in bezit van een lid van de familie Hoen die haar naam aan het dorp Hoensbroek heeft gegeven. Rolin Hoen heette deze man en

In 1937 komt dit alles in handen van J.M.H. Cremers uit Scheulder en gaat in 1942 over naar L.A. Friezen.

In 1955 werd J.H. Crijns de eigenaar en twee jaar later zijn schoonzoon, L. Haagmans. *

Het voormalige bezit van J.M.H. Cremers werd toen beschreven als: 7 huizen, schuren, garage, erf, tuin en ruïne met een oppervlakte van 24 aren en 80 centiaren.

GEMEENTE-EIGENDOM

De ruïne en opstallen kwamen in 1957 in handen van de gemeente en het vroegere herenhuis van de Aldenhof, bestaande uit 5 woningen met grond werd in 1959 door de gemeente aangekocht. Het café en het winkelpand met woning waar toen Sjaak Kersten een kleermakerszaak had, werd in 1960 door de gemeente aangekocht. De gemeente is dan volledig eigenaar van het voormalig riddergoed 'de Aldenhof'.

Het na afbraak vrijkomende stuk grond werd in 1964 door de gemeente verkocht aan de NV. Winkelcentrum Hoensbroek en de Wilma werkt dan aan een plan om daar een winkelflat te bouwen met een front van 65 meter aan de Kouvenderstraat en 40 meter aan de Aldenhofstraat.

Die plannen zijn nooit gerealiseerd. Misschien heeft de sluiting van de Staatsmijn Emma hierbij een rol gespeeld. Het grondstuk wordt later door de gemeente teruggekocht en in 1971 verrijst hier het nieuwe politiebureau. De bouw van een winkelflat wordt in 1990 ter hand genomen, maar dan op het grondstuk aan de overkant van de Aldenhofstraat. De nieuwe Brede Maatschappelijke Voorziening 'de Aldenhof' verrees op de voormalige landerijen van de Aldenhof.

Bronnen: * *Limburgs Dagblad* 5 nov. 1964 de aantekeningen van Pierre Heijboer

ROB PETERS – MEEL EN GRAANHANDEL

Wijngaardsweg 16

6412PJ Heerlen

☎ :: 045- 5226693

DE

JAARVERGADERING

Ook dit jaar waren wij voor onze jaarvergadering (23 maart 2016) weer te gast in Partycentrum Amicitia aan de Markt.

We mochten 40 leden verwelkomen op dit jaarlijkse overzicht over het reilen en zeilen van onze vereniging.

Verslag van de vorige jaarvergadering en jaarverslag 2015, evenals de jaarcijfers 2015 werden zonder veel opmerkingen aanvaard. Penningmeester Hein Giesen kreeg décharge van de kascontroleurs Sjaak Giezenaar en Frans Peters. Als kascontroleurs voor het volgend jaar werden gekozen Frans Peters en Ger Luypen.

F. NIJSTEN SLIJTERIJ WIJNHANDEL
Kouvenderstraat 158
6431 HH Hoensbroek
☎ : 045-5223466

De plannen en activiteiten van 2016 werden belicht en in de rondvraag had Robert Gromotka een opmerking over de plaatsing van de koeltorens in Hoensbroek.

UITVAARTCENTRUM VAN DEN HOUT

Kathagen 10

6361HG Vaesrade

 .: 045- 5212004

DE BOUW VAN HBS ST. JAN IN HOENSBROEK

Door Hein Bisschops

In de brandende zon van 1947 leverden vier timmerlieden en drie metselaars een unieke prestatie op het gebied van de Nederlandse bouwnijverheid. Aangestoken door de geestdrift van de Hoensbroekse burgemeester, de heer J.H. Martin, bouwden zij in zes weken een H.B.S. zodat de jeugd van Hoensbroek niet langer per fiets of tram naar Sittard of Heerlen hoefde te gaan om middelbaar onderwijs te ontvangen.

*De bouw van de school in 1947
foto persburo Het Zuiden*

Aanvankelijk wilde men de school in een bestaand gebouw vestigen, maar toen dit niet mogelijk bleek ging men kijken naar een andere oplossing. Die was in de periode van schaarste bijzonder lastig. Voor iedere bouw was een vergunning van het Ministerie van Wederopbouw nodig, maar de Staatsmijn Emma zorgde voor een oplossing. Zij bouwde in de mijnstreek woonwijken om daarin hun werknemers te huisvesten. Als noodvestiging behielp men zich met barakken. De nieuwe school kreeg twee van deze behuizingen die de basis vormden voor het aller-eerste noodgebouw.³

Uitvoerder Toeymans, burgemeester Martin en ir. Roosen bekijken de bouwtekening van de HBS

In weekblad Panorama verscheen in 1947 het volgende artikel: ‘De geschiedenis van de bouw kent vele momenten van snelle beslissingen en vlugge uitvoering. Waar thans honderd leerlingen, voorlopig over vier klassen verdeeld, met algebravraagstukken en Franse thema’s worstelen, graasden enkele maanden geleden nog koeien en schapen. Toen pleegde burgemeester Martin overleg met dr. Coul, de directeur van het Bisschoppelijk College te Sittard. De heren waren het spoedig eens, gingen naar het departement van Onderwijs te ’s-Gravenhage en arriveerden daar op een zekere morgen om elf uur en stonden een uur later met de goedkeuring van de minister op straat. Een onderhoud met de directeur van de Bouw- en Betonmaatschappij J.C. Bartels te Valkenburg zette een nieuwe machinerie in beweging, J.R. Roosen, verbonden aan dit aannemingsbedrijf, maakte een ontwerp. De heer Bartels belde op een zondagmorgen de burgemeester. Het gesprek was uiterst kort: het moet fl. 39.000 kosten burgemeester. Akkoord, begin maar meteen’.

En zij begonnen, verwerkten zeventigduizend stenen, maakten honderd vierkante meter metselwerk, stortten zestig kubieke meter beton en maakten een gebouw klaar van vijftig meter lang. De kap en de kozijnen waren afkomstig van Belgische barakken waarbij een extra handicap was, dat ze nog op het werk pasklaar moesten worden gemaakt. Over het metselwerk werd steengaas gespannen, waarna men het met cement lichtgrijs bepleisterde. Het schilderwerk werd in een week verricht; het groen van de kozijnen vormde nu met het grijs der muren een fleurig geheel. Toen het gebouw klaar was en de werkers tevreden het resultaat van hun zwoegen bezagen, kwam het bericht dat de bouwvergunning in Maastricht klaar lag.⁴

Het gebouw heeft een oppervlakte van ongeveer 4000 m², bestaande uit de navolgende lokalen en vertrekken: zes leslokalen, een directeurskamer, een lerarenkamer, een kamer voor de conciërge, zes toiletten en een gang van 40 meter. Het gebouw is opgetrokken van hout en bevat vloeren cement, welke rood geleverd zijn.

Ter gelegenheid van de opening van de HBS verzoekt burgemeester Martin in een brief, d.d. 16 sept. 1947, toestemming van het Ministerie van Economische Zaken (Centraal Distributie kantoor, want heel veel artikelen zijn 'op de bon') om 20 rantsoenbonnen om te zetten in tabak, liefst Amerikaanse sigaretten. Telefonisch krijgt hij toestemming om de benodigde bonnen op te sturen. De sigaretten waren blijkbaar te zwaar want op 15 oktober schrijft hij aan de Heer Algemene Gemachtigde voor in beslag genomen goederen in Den Haag: "Van het mij toegezonden pakket sigaretten (French Type) heb ik een pakje voor de proef genomen. Doch deze sigaretten zijn van een zodanig zwaar gehalte, dat ik deze niet durf aan te bieden aan de autoriteiten bij de gelegenheid van de opening van de HBS. Mag ik u derhalve verzoeken voor de hierbij ingesloten 9 pakjes een gelijke hoeveelheid van een mildere soort te zenden."

Op 18 oktober 1947 verzoekt de burgemeester om toewijzing voor zachte zeep voor het grondig poetsen van het gebouw, waarvan de officiële opening binnenkort zal plaatsvinden. "Naast deze eenmalige toewijzing voor de eerste reiniging ontvingen wij gaarne een periodieke toewijzing voor zachte zeep voor het normale poetsen van het gebouw.

De eerste schooldag 29 sept. 1947

Meisjes ontbreken nog op deze foto, die werden pas één jaar later toegelaten.

- foto kerkarchief Mariarade

Autoriteiten, bij deze gelegenheid van de opening H.B.S. mag ik U derhalve verzoeken voor wederom hierbij ingesloten 9 pakjes een gelijke hoeveelheid van een mildere soort te zenden.”

Naar aanleiding van deze brief schrijft de Hoofdinspecteur Bijzondere Zaken: “Moge ik U als uitzondering bij de officiële opening van de nieuwe H.B.S. voor representatieve doeleinden doen toekomen:

50 brood-, 8 suiker-, 10 boter-, 50 kaas-, 50 vlees- en 6 melk-rantsoenen-bonnen.⁵”

Burgemeester Martin zorgde zo ervoor dat de gasten op 9 november 1947 bij de opening een echte Limburgse koffietafel voorgezet kregen. Of er ook nog bij de opening geroookt werd? Hierover is in het Stadsarchief verder niets te vinden.

Bronnen

Noot 1 KNMI

Noot 2 Steenkool 1947, blz 341

Noot 3 Aantekeningen Jan Stuurman.

Noot 4 Persburo “Het Zuiden”

Noot 5 Archief Hoensbroek, 062-nr. 1009

HERINNERINGEN AAN DE ZOMER VAN 1947

door Hein Bisschops

Het toen nog vijf kinderen tellende gezin van Zef Bisschops in de zomer van 1947

Het meest bijzondere weerjaar van de vorige eeuw was zonder twijfel 1947. Een bijzonder weerjaar omdat de winter van 1946/1947 maar net iets minder koud was dan die van 1963, de koudste winter in de recente geschiedenis. En bijzonder ook omdat de erop volgende zomer alle records brak en tot de warmste van de recente geschiedenis zou uitgroeien. De warmte begon al op 8 mei en duurde tot 21 september. Limburg kreeg vijf hittegolven te verwerken met temperaturen boven de dertig graden. Maastricht noteerde op 27 juni 38,4 graden, de op een na hoogste temperatuur ooit in ons land gemeten. Op 29 juli beleefde Maastricht de warmste nacht van de 20e eeuw. De temperatuur kwam niet lager dan 26 graden.

Van 1 september tot 20 september werd het warmer dan 30 graden in Maastricht.

In 1947 woonde ons gezin in de Demstraat en bestond uit vader, moeder en vijf kinderen. Annie, Hubert, Hein, Jantje en Jacob.

Mijn moeder was in verwachting van het zesde kind: Joke.

SCHOENSERVICE & LEDERWAREN LUCHIES

Hoofdstraat 16

6431LC Hoensbroek

☎ : 045-5221703

Mijn vader ging na het eten met ons onder de bomen in de Koumen spelen, daar was het nog koel.

Moeder zou nakomen, ze moest de afwas nog doen. Heel laat in de avond keerden wij huiswaarts en waren heel moe, wat schijnbaar de bedoeling was om goed te kunnen slapen. Mijn ouders hadden matrassen in de kelder gelegd, want dit was de enige plek in huis waar het uit te houden was. In de zomer van 1947 sliepen wij dus ondergronds.

Airco, daar had nog nooit iemand van gehoord.

Door de ongekennde droogte, die veel schade berokkende aan de landbouw, gingen ook veel bossen in vlammen op. Zo woedde er in de grensstreek op 16 augustus een grote bos- en heidebrand, die de steenberg van de Staatsmijn Hendrik gevaarlijk dicht naderde. 2

Bron: mijn moeder, mevrouw Bisschops-Leistra

ADMINISTRATIEKANTOOR LABOR

VLOEDSTRAAT 34

6361 XH Nuth

☎ : 045-5650121

VAN OERS ASSURANTIËN

Kouvenderstraat 238

6431HK Hoensbroek

☎ : 045- 5212856

WILHELMUS PETRUS LEIJTEN

HET EERSTE IN HOENSBROEK GEBOREN MILITAIRE SLACHTOFFER TIJDENS DE TWEEDE WERELDOORLOG

door Hein Bisschops

Wilhelmus Petrus Leijten was een zoon van het echtpaar Joannes Antonius Leijten en Geertruida van Tol. Joannes werd geboren op zaterdag 25 maart 1893 in Oss als zoon van Petrus Leijten. Hij trouwde op donderdag 17 januari 1918 in Kruiningen met Elisabeth Klap, geboren op 12 augustus 1898 te Kruiningen. Zijn beroep was kolenboer en samen kregen ze drie kinderen, geboren in drie verschillende plaatsen. Dochter Geertruida, geboren in Middelburg op 2 april 1918; dochter Martina geboren op 14 januari 1922 in Kruiningen. Onze hoofdpersoon Wilhelm Petrus Leijten werd geboren op 21 oktober 1919 in Hoensbroek. Zijn vader was werkzaam als

bankwerker op de Staatsmijn Emma en het gezin woonde later op Dwarsstraat 1.

LENDI MEN | WOMEN | FASHION

Kouvenderstraat 13/15

6431 HA Hoensbroek

☎ :: 045- 5212430

ROLF DE JONG AUTOSCHADEBEDRIJF

De Koumen 60

6433 KD Hoensbroek

☎ :: 045- 5210590

Op 6 september 1927 verhuisden ze naar de Treebeekstraat 80 in Treebeek. Op 2 oktober 1929 komen ze terug naar Hoensbroek en wonen dan op Dwarsstraat nummer 11. Van 9 januari 1930 verbleven ze tot 13

Op de achtergrond het café van de familie Leijten langs de Rijksweg (onder aan de Oirsbekerberg) - foto Marthe-Verbruggen

oktober 1936 op Hoofdstraat nummer 104 in de boerderij van vrachtrijder Jan Willem Mengelers en Maria Jozefina Bisschops.

GROND EN GOED MAKELAARDIJ IN AGRARISCH VASTGOED

Nieuwstraat 154

6431 KX Hoensbroek

☎ : 045- 5213468

De boerderijwoning van Mengelers-Bisschops aan de Hoofdstraat in Hoensbroek, later bekend als de woning van kolenboer Konings

Het gezin Leijten-Klap verhuisde toen naar Oirsbeek en begon een café aan de Rijksweg E nummer 46 te Oirsbeek, later Provinciale weg Zuid 120. Wilhelm, Wim, werd als 20-jarige tijdens de mobilisatie in 1940 opgeroepen als dienstplichtig soldaat. Op 10 mei 1940 werkte hij als monteur op de legerplaats Dordrecht bij het Eskadron Pantserafweergeschut van het 2e Regiment Huzaren Motorrijders gelegerd in Dordrecht.¹

In de nacht van 11 op 12 mei werd Wim samen met andere motorhuzaren overgezet met het Papendrechtse Veer naar Dordrecht. De bedoeling was het Wieldrechtse Veer te verkennen voor de Lichte Divisie om de oversteek van het water van de Kil mogelijk te maken. Via de spoortunnel in de Krispijnseweg probeerden ze naar de stad te komen. Op de Weeskinderdijk reden zij zich vast in het Duitse vuur. Rijdend op hun motor met afweergeschut werden vier huzaren, onder wie Wim, doodgeschoten.

LÉON MEESSEN OPTOMETRIE

Kouvenderstraat 17

6431 HA Hoensbroek

☎ : 045-5212587

Pas op 27 juli 1943 vinden we zijn naam terug in de burgerlijke stand van Oirsbeek. Akte 20: W.P Leijten overleden te Dubbeldam op 12 mei als monteur, destijds behorende tot het personeel van de voormalige Nederlandse weermacht.

De vraag is: waar bevond zich het lichaam in de periode van zijn overlijden tot zijn begrafenis op maandag 8 november 1948? Deze datum wordt genoemd in een krantenartikel in het Limburgs Dagblad van 6 november 1948, geplaatst door de familie.

De plechtige requiemmis vond om 09.00 uur plaats in de St. Gerlachuskerk te Oirsbeek. Het Limburgs Dagblad van 10 november 1948 berichtte over de kerkdienst en begrafenis. In de begrafenisstoet liepen onder andere de burgemeester en gemeenteraadsleden en ver-

scheidene oud-strijders mee. De kist was bedekt door de Nederlandse driekleur en er werden enkele kransen op het graf gelegd. In naam van alle Oirsbeekse wapenbroeders nam de heer Corten het woord. Namens de gemeente sprak burgemeester van Hövell tot Westerflier woorden van medeleven.

In het contactblad van het Limburgs Thuisfront van december 1948 stond dat zes oud-militairen de erewacht betrokken naast de baar in de kerk.

Na de H. Mis werd de kist op de schouders door zijn makkers naar het graf gedragen onder een koude plensregen.

Op zijn graf staat een steen met het opschrift M.P. (Militair Particulier}. In dit graf werden later zijn ouders bijgezet.

Reeds in 1976 diende de Oorlogsgravenstichting een verzoek van opgave in van de oorlogsgraven op dit kerkhof. Het graf van Wim Leijten is dan geen specifiek oorlogsgraf meer.

Volgens een verslag van een vergadering van het kerkbestuur dd. 4 oktober 1988 wil de Stichting Oorlogsgraven de stoffelijke resten van Wim Leijten laten opgraven. En op 30 november 1988 is hij herbe-graven op het mili-taire ereveld de Grebbeberg te Rhe-nen. In rij 6A num-mer 15 staat nu zijn grafsteen, bijna 50 jaar nadat hij ge-sneuveld is.

Op 1 oktober 1948 vond de plechtige onthulling plaats van

een oorlogsmonument in Oirsbeek dat tegen de muur van de kerk geplaatst werd. Het monument, gemaakt door de Franciscan pater Rats, werd in 1953 ingemetseld in de toren, direct naast de hoofdingang van de kerk. Het reliëf is van geglazuurd terracotta en geheel omlijst. Onder in de lijst staat in goudkleurige letters de volgende tekst: 'Ter gedachtenis aan hen die het leven gaven'. Daaronder staan een aantal namen, waaronder die van W.P. Leijten.

Het oorlogsmonument in Oirsbeek

Bronnen:

Bevolkingsregister Hoensbroek, microfiche 1920-1940

Archief Rijkshoofddorpen, Geboorteregister van Oss 1893

Akte nummer 2 van het Huwelijksregister Kruiningen in het Zeeuws archief te Middelburg, Fam. Cremers-Leijten Munstergeleen.

Marthe Verbruggen Oirsbeek, Wim Douven, Heemkundevereniging Schinnen.

LEZING JOODSE ONDERDUIKERS IN HOENSBROEK

In de lezing vertelde Jan van den Berg uitgebreid over zijn jarenlange zoektocht naar de gegevens voor zijn boek over het wel en wee van de Hoensbroekse Joden in de woelige oorlogsjaren.

Hij wist boeiend te verhalen over de vele moeilijkheden die hij bij dit onderzoek tegen kwam.

Dit goed gedocumenteerde boek, getiteld 'Joodse onderduikers in Hoensbroek tijdens en na de Tweede Wereldoorlog', dat wordt uitgegeven onder auspiciën van de Heemkundevereniging Hoensbroek, komt in september op de markt. De prijs bedraagt slechts € 19,95 en is voor leden, bij voorinschrijving, te koop voor € 17,95. Meer hierover in de volgende uitgave van ons blad.

IN MEMORIAM LEO MEEVERS-SCHOLTE

Op 3 januari 2016 is Leo Meevers-Scholte op 77-jarige leeftijd overleden.

Vanaf het begin van ons blad 'Oos Gebrook' leverde hij interessante artikelen in de serie 'Wie waor 't vreuger'.

Hij was op vele terreinen actief o.a. als kosten en assistent in de liturgie in Brunssum en dirigent van het dameskoor van St. Jan in Hoensbroek.

Leo kreeg de onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice en was lid in de Orde van Oranje Nassau.

eo stelde zijn artikelen 'Wie waor 't vreuger'

belangeloos ter beschikking voor ons verenigingsblad 'Oos Gebrook'

waarvan wij dankbaar gebruik van gemaakt hebben. Op de volgende pagina een bijdrage uit ons archief.

Wie waar 't vreuger

VOOR DE VRUCHTEN DER AARDE.

Rond het jaar 470 werd door Mamertus, die bisschop van Vienne was, een bidprocessie gehouden om Gods hulp af te smeken tegen rampen, die in die tijd Zuid-Frankrijk dikwijls teisterden. Sinds de 9e eeuw vonden zulke processies ook plaats in Rome, maar pas tegen het einde van de Middeleeuwen werd dit gebruik door de gehele Kerk overgenomen. Behalve tegen rampen wordt er tijdens de Kruisdagen ook gebeden om zegen over de vruchten van de aarde. De Kruisdagen zijn de drie dagen voor Hemelvaart.

De benaming Kruisdagen is waarschijnlijk ontleend aan de gewoonte om op deze dagen een processie te houden door velden en akkers, waarbij een kruis werd meegedragen.

Op 25 april is het feest van Sint Marcus, op die dag was het eveneens de bedoeling om Gods zegen te vragen over de vruchten van de aarde.

Op de vooravond van de zomerzonnnewende op 21 juni wordt het feest van Litha gevierd. Dit is de langste dag van het jaar en de nacht ervoor dus de kortste nacht. Er wordt een keerpunt gevierd, men wacht de oogst af en de vruchtbaarheid van de gewassen is nu maximaal.

Litha is afkomstig uit het oud-Germaans en betekent berghelling. Dit zou goed de symbolische berghelling kunnen weergeven die de zon in juni beklimt en in juli afdaalt.

In het plantenrijk gaat de groei nu over in rijping. Nu de strijd om het bestaan is gewonnen wordt de energie gebruikt om het voortbestaan van de soort veilig te stellen.

De dagen zullen na Litha steeds korter worden tot Yule, het heidense kortste dagfeest in december.

Litha is altijd een vrolijk jaarfeest geweest. Muziek in de vorm van drums met zang en dans waren veel voorkomend. Midzomervuren werden ontstoken in de hoop dat de zon zijn warmte lang genoeg zal behouden om een goede oogst te bieden. Om het geluk af te dwingen werd er over de vuren gesprongen in de veronderstelling dat de gewassen zo groot en hoog zouden worden als men kon springen.

Vaak werd er tijdens de kortste nacht niet geslapen.

De as werd vervolgens in huis bewaard ter bescherming tegen onweer en bliksem. Nog steeds springen paganisten -aanhangers van natuur-godsdiensten- over het vuur of lopen tussen ontstoken kaarsen door om zichzelf met kracht te vullen en om symbolisch datgene weg te branden dat we niet nodig hebben.

De naam Midzomer klinkt misschien vreemd, omdat deze datum tegenwoordig in verband wordt gebracht met het begin van de zomer. Maar de oude Kelten kenden slechts twee seizoenen: licht en donker, zomer en winter. Tijdens Midzomer vierden zij het hoogtepunt van de zomer, dus het midden van het lichte helft van het jaar.

De zomerzonnewende wordt in vele plaatsen over de gehele wereld gemarkeerd door o.a. steencirkels of door tunnelachtige passages waar het licht alleen door schijnt tijdens de zonnewende. Dit toont aan dat mensen deze dag belangrijk vonden en de moeite namen om de zonnewende te kunnen voorspellen en vastleggen.

Net zoals bij de meeste feesten draait alles bij het feest van Litha om het vuur. Of dit nu een kaarsje is, een kampvuur of wat houtjes in de barbecue. Alles wat met midzomervuur in aanraking komt krijgt dezelfde energie als het element vuur.

Het getal negen speelt een belangrijke rol tijdens Litha. Het is het getal van de voleinding. Het vuur kan worden aangemaakt met een bundel van negen verschillende soorten hout.

MIDSUMMER—THE BONFIRE.

Met negen verschillende kruiden en/of bloemen worden kransen en gordels gemaakt.

De kransen worden over het vuur naar elkaar toegegooid om de band tussen de deelnemers te versterken. Als je door zo'n krans elkaar aankijkt zie je elkaars ware gezicht. De geschroeide kransen hebben magische kracht en kunnen na gebruik op de daken van huizen worden achtergelaten om ze te beschermen tegen blikseminslag en onheil. De gordels worden gedragen tijdens het zingen en dansen om het

vuur. De bewegingen van je lichaam helpen de krachten van het kruid op te wekken en je bescherming en kracht te bieden voor het komende jaar. Traditioneel is de gordel van bijvoet of ijzerhard gemaakt. Maar elk kruid is goed als dit voor jou betekenis heeft.

Ingezonden door Leo Meevers Scholte.

CONSTRUCTIEBEDRIJF WIEL PETERS

Economiestraat 47 A
6433KC Hoensbroek
☎ : 045- 521 10 57

HOWA BINNENHUISDECORATIE

Nieuwstraat 12-14
6431 KT Hoensbroek
☎ : 045- 5212900

BEGUNSTIGERS OOS GEBROOK

HOLTUS VERZEKERINGEN & FINANCIERINGEN	HOENSBROEK
M. L'ORTYE	AMSTENRADE
PUNCTUA & PARTNERS - ACCOUNTANTS	HOENSBROEK
THE READ SHOP VROMEN	HOENSBROEK
C. VAN TILBURG	HOENSBROEK
VAN MELICK - HEERLIJK UIT HOENSBROEK	HOENSBROEK

moonen | BOUW BV
BOUWKUNDIGADVIES

W. MENGELERS – AUTO ELEKTRA

Burg. Slanghenstraat 11

6433 AR Hoensbroek

☎ :: 045- 5217777